

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL I VIII.

„Gazeta” iese în fă-care zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:

Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.

N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.

N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colecteri.

Abonamentul pentru Brașov

administrațiunea, piața mare,
Törgul inului Nr. 30 etajul

1.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.

Cu dănuși în casă. Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esempliar 5 cr. v. a.

séu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 100.

Brașov, Vineri, 5 (17) Mai

1895.

Brașov, 4 (16) Mai.

Astăzi se împlinesc patru-șapte și șapte de ani, de când marea adunare națională, de pe Câmpul Libertății, a formulat cererile Românilor.

Pe temeiul proclamării libertății și a independenței naționale, ce s'a întărit cu jurământ în prima ședință dela 3 (15) Mai, în ședința a doua dela 4 (16) Mai s'a hotărât și primit programul național.

Acest program, care formeză baza luptelor noastre naționale dela 1848 încôce, a reclamat pentru națiunea română nu numai libertatea individuală, ci și libertatea națională, adică asigurarea deplină a individualității sale naționale printr'o perfectă egală îndreptărire și în consecință a pretins o nouă constituție pentru Transilvania, pe temeiul libertății și egalității naționale, și a cerut, ca națiunile conlocuitoare să nu facă nici un pas în cauza uniunii cu Ungaria fără de conlucrarea națiunii române ca factor constituit și organizat în camera legiuitoare.

Prevederile și îngrijirile înaintașilor noștri, cari au făcut marea adunare națională dela 1848, pentru libertatea națiunii române și pentru viitorul ei, au fost pe deplin justificate prin evenimentele celor patru-șapte și șapte de ani din urmă.

S'a dovedit în intervalul acesta, că nu era destul a se desfășura iobăgia și a se împărtași și Români de drepturile individuale politice, pentru ca să fiă liberi; s'a dovedit, că numai prin realizarea punctelor cardinale ale programului dela 1848 putea să se evite, ca Români să nu recadă din servitutea fizică, sub care gemeau atunci, într'o altă servitute spirituală și morală, și mai asupritore, și mai nefirească.

Cei ce au luptat pentru recu-

noscerea individualității naționale a poporului român, pentru libertatea lui națională, au avut să sufere în cursul timpului mult, căci dușmanii românismului au fost mai numeroși și mai tari decât apărătorii lui.

Mai vehement ca ori și când curge lupta în zilele noastre, când, cum dicea fericitul Bărnuz, „principele întunecului a deslegat pe toți necurații și i-a trimis ca să rumpă legăturile frăției noastre și să ne abată dela cauza și iubirea gintei noastre la idolii străini”.

În reamintirea zilei mari și gloriose, în care s'a pus temelia luptelor noastre pentru egala îndreptărire națională, prin formularea programului național dela 4 (16) Mai 1848, salutăm cu căldură și cu iubire pe toți luptătorii sinceri, desinteresați și devotați ai neamului nostru, pe toți cei ce aduc jertfe în serviciul cauzei libertății lui, urându-le curagiu și perseverență, să se întărească și să se înmulțească, ca să pōtă ține pept cu dușmanii românismului și să ducă la învingere cauza sfântă a poporului român.

BCU Cluj / Central University Library

Se facem?

V.

Am dis, că izvorul simptomeilor, cari produc atâtea neliniștiri, îngrijire și mahnire în publicul român, este lipsa de disciplină, ce se manifestă mai tare tocmai în coloanele organului, care pretinde a avea exclusivă încredere a „conducătorilor actuali”.

Duplicitatea de vederi și de nișuințe, ce s'arată în lucrarea acestui organ și care n'a putut rămâne neobservată de nici un cetitor atent și cu judecată ageră, nu este numai de erii și de-alaltăieri. Ea își are istoria sa, ce stă în legătură strînsă

cu trecutul țării, cu persoanele, ce au avut înrîurintă asupra mersului lui, și cu conexiunile lor.

Înainte c'un an s'a desfășurat un trist capitol din această istorie, chiar înaintea juriului din Clușiu, când s'a constatat, că acel organ n'a urmat după vederile și hotărârile comitetului, ci după buna chibzuieală a unui singur individ, care din administrator a devenit directorul și proprietarul lui, și care mai era și membru și unul din cei doi vice-președinți ai comitetului.

Acesta scim, că a preferit să se exileze de bună voie, rămîind dator cu două cuvinte de onore, unul dat judecătorului de instrucție și altul dat comitetului; scim mai departe, că după procesul Memorandumului a insultat întreg comitetul într'o declarațiune, ce a publicat-o în „Siebenbürgisch deutsches Tageblatt” din Sibiu și care a făcut atunci o senzație atât de durerosă.

Și cu toate aceste ce vedem?

Vedem, că acest om, care a compromis comitetul și a sedus de atâtea-ori opiniunea publică, cuteză și acuma să pășescă în numele comitetului și al națiunii, să se numescă constant „vice-president” și să lege alianțe de tot soiul. Ba mai mult, se afișează și este chiar prezentat de organul „acreditat” ca suflul dirigent al acestuia.

Întrebăm acuma, cum se unesc o astfel de stare de lucruri cu disciplina de partid și cu interesele conducerii noastre naționale?

Este admisibil, ca un organ, ce se dice a fi al comitetului și care pretinde a servi cu exclusivitate interesele partidului nostru național, să fiă executorul ideilor și al planurilor uneia séu mai multor persoane, cari stau afară de cercul conducerii partidului, ba s'au pus și se pun

chiar în contradicție și opoziție cu ea?

Fost'a permis și folositor cauzei solidarității și a disciplinei partidului nostru, ca în timpul, când cei din fruntea lui încercau să stabilească o înțelegere între toți factorii lui asupra modului de procedere în continuarea luptei noastre legale și constituționale, organul „acreditat” să aprindă din nou certele și frământările din 1891 și să țese mai departe înrîgile, al căror suflul a fost „vice-presidentul” din cestiune?

Putut'a aduce vr'un bine cauzei noastre în momentele de suprem pericol, când ne aflam față cu ordinele guvernului, ce amenințau existența chiar a partidului nostru, că organul „acreditat”, urmînd impulsurilor primite dela „exilatul de bună voie”, a dat din nou curs urelor, suspiciunilor și clevetirilor personale, împiedecînd ast-fel de fapt concentrarea forțelor noastre?

Adusu-s'a vr'un serviciu cauzei noastre naționale prin aceea, că cei dela organul „acreditat” au mers până a se lăpêda de fapt chiar de organizația partidului și a împiedeca întrunirea conferenței generale a delegațiilor, numai și numai pentru a asigura șetului lor de odinioară cărna acțiunii țiaristice, ce în urma adunării dela 28 Noemvre avea după ei, să înlocuiescă acțiunea partidului îngenunchiat?

Și ce câștig pōte rezulta pentru noi și pentru cauza noastră de acolo, că organul, care pretinde a avea singur încrederea partidului nostru național, nu se sfiesce a se amesteca în certele partidelor de peste munți, sprijinind ast-fel conexiunile de bună voie esilatului „vicepresident” și interesele, în a căror serviciu stă acesta și uitînd, că cauza națională nu pōte fi nici-odată cauza unui partid, ci trebuie să fiă și să rămîna în toate

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Cel din urmă.

Din „Schife varșoviane”.

(Fine.)

Eră-și trecu un an, eră-și se apropia 31 Martie.

Slăbiciunea lui Jagielski se potențase în mod considerabil. Se părea, ca și când barba lui ar fi albit și mai mult, fruntea sa ar fi acoperită și de mai multe creșuri și ca și când și-ar fi plecat capul mai adese-ori, decât mai înainte. Cine îl vedea, misca îngrijiat din cap. Jagielski nu mai aștia de loc pe stradă, ba chiar plimbarea în jos și sus prin odaia îi era grea. Stetea acum în continu la ferăstrău, gîndind la camerații lui, cari toți l'au părăsit.

Câte odată șoptea cuvinte neînțelese, ca și când ar vorbi oătră cine-va, olatină capul, gesticula cu mâna, — dér acesta nu mai era manifestarea plină de viață, care-l lega pe om cu lumea. Numai o săptămână înainte de aniversare, părea că invie intru oătră-va. Cu cât se apropia ziua memorabilă, cu atât mai multă vioiciune arăta Jagielski. Ca și prin minune trupul oapt al bătrănu-

lui căpătă elasticitate; pulsul îi bătea mai repede și ochii lui se înseninară. Cu un zel estra-ordinar începîu d-l Jagielski a lua dispozițiunile, — ca și în anii trecuți, așa și acum trebuiau să se facă pregătiri pentru ospetarea oșpeților séi.

El voia, ca totul să aibă același aspect, ca odinioară, înainte cu trei, cinci, opt ani...

Un cuget bolnăvicios!

Ziua aniversarei lumina de ultima oră peste Varșovia. Era, ca și când o primăvară fermeacătoare de-odată ar fi urmat după zile de erno crude și grele. Minune, că peste nopțe nu înfloriră crengile, că paserile nu începură să cânte.

Stăpînil casei în persoană conducea pregătirile îndătinate, și mișcă mulțămînt capul, când vedu toate în crdinea îndătinate.

Nu-i mai rămase, decât să se îmbrace așa, ca odinioară, pentru-ca să primescă la pragul casei ospitale pe camerați.

Intră în odaia de îmbrăcat.

Nu petrecu mult acolo.

Apoi eși, îmbrăcat în costumul festiv al străbunilor séi. Haina prețioasă, de colorea amarantului, cu mâneci galbene era legată cu un brâu strămoșesc. Pe cap avea căciula confederațiilor, ér la o parte îi

atêrna sabia cu mânerul împodobit cu petri scumpe.

Astfel păși el resolut spre sala mare, în care de ală dată ședuse la masă cu camerații séi.

Înainte uși stătîu locului și ciocăni. Nimeni nu-i răspuse din lăuntru.

Atunci intră încet bătrănul, care — ajunsese în mintea copiilor, sêrmanul.

Se plecă, făcînd un gest nobil, și salută fantoma amicilor séi.

Da, da, — aci, la locul acesta, la masa acêsta, pe jelturile aceste se îndatinau a șede prietini séi, — aci se adunau ei, credincioși până la mōrte.

Prietinii lui s'au dus, dér spiritele lor nu se despărțiră de d-l Jagielski. El nu rezista acestei înșelăciuni, o înșelăciune, ce-i umplea suflul și inima cu mîngăere.

Ca înainte cu ani, așa și acum recunoscu el pe fiă-care. Ici bătrănul stegar îl primia cu un zimbet, colo cel mai tînăr căpitan îi da onorurile. Îi aușia cum convărséză asupra celor trecute!

Atât se simția de bine, nespuse de bine în fantasia acêsta, — nu voia să se trezescă din ea. O, nu voia să vadă sala părăsită, jelturile gōle — nu voia — rezistă.

Cu o mișcare de mână subită alungă din-naintea sa realitatea.

Apoi închise ochii, ca icōna frumōsă a fantasiilor sale să petrecă mai mult timp în suflul séu.

Domnea liniște, ca după mōrte. Numai mētasa hainii vijăia câte-odată, și zurăitul mut al sabiei se aușia pe covorul mōle.

Precum îl adōrme pe copil cîntecul de lēgăn, astfel îl adormi pe bătrănul neputincios imaginațiunea lui fantastică.

De-odată sări în sus, treșit de realitatea, contra căreia înzadar se lupta.

Privi limpede!

Ochii séi se opriră la o grămadă de scrisori. Îngrozit le apucă în mîni și făcu căți-va pași. Stătîu apoi locului înaintea căminului, în care ardea focul, și aruncă cu grabă scrisorile în flacări.

Erau epistolele amicilor séi mōrți, ale camerațiilor, cu cari împreună luptase în onore.

Apoi se întōrse din nou la masă, la scaune. Se scutură din toate puterile, își aședă pērul cărunt, și ridică sêrbătoresce pāharul plin.

— „În onōrea și amintirea tuturor camerațiilor mei!” șopti el cu vocea abia

împrejurările cauza sfântă a întregului neam românesc?

E clar, că în asemenea împrejurări nu poate fi vorba de susținerea disciplinei și încă și mai puțin de întărirea solidarității în sinul partidului nostru.

Dér reiese încă și mai mult de aici.

Reiese, că în asemenea condițiuni acțiunea diaristică, ce ar trebui să fiă rezervată exclusiv conducerii partidului nostru, nu mai poate servi vederilor ei și cu atât mai puțin intereselor partidului și este de fapt emancipată de sub controlul indispensabil, ce-l reclamă păstrarea intactă a marilor principii înscrise în programul nostru și onorea stégului nostru național.

Salutarea Junimei.

Primum din Viena următoarea telegramă, pe care o publicăm cu viuă bucurie și mulțumire:

Viena, 16 Mai. *Intruniți din incidentul zilei istorice de astăzi, vă felicităm! Dați înainte, și munca voastră neobosită de succes trebuie să fiă urmată.*

Junimea și Colonia română.

CRONICA POLITICĂ.

— 4 (16) Mai.

Foile, ce am primit azi aduc sciri mai liniștitoare asupra crizei. Cerourile guvernamentale din Budapesta prezintă lucrurile așa, că nunciul Agliardi ar căde jertfă svêrcolirilor lui Bánffy și soții. Se lășe adeocă din cercurile guvernamentale vestea, că Vaticanul ar fi rechiămat din postul său pe nunciul din Viena. Scirea acesta a adus'o mai întâiu „Pester Lloyd“ într'o telegramă ou data de 14 Maiu, ce 'i s'a trimis din Viena. Rechiămarea acesta ar fi apoi o strălucită satisfacție pentru Bánffy și colegii săi din ministeriu, și în urma ei ar fi lucru de prisos a-se mai face reclamațiune la Roma. Dér bucuria ce și-o făceau liberalii din Pesta asupra acestor sciri premature, nu va pute să dureze mult, căci în-sași „Neue Fr. Presse“, care stă în legătură intimă cu guvernul, declară ca lipsită fiind de ori-ce basă scirea referitoare la rechiămarea nunciului. De altă parte oficiosa „Bud. Tud.“ dăce, că „Pester Lloyd“ e greșit, când dă credemânt acestei versiuni, de-orece nici vorbă nu pôte fi despre o apropiată rechiămarea a nunciului. Acesta pôte că s'ar întâmpla mai târziu, și „Pester Lloyd“ are dreptate numai într'u cât pasul, ce are să se facă la Roma, și-a pierdut caracterul acut. — Va se dăcă Bánffy stă tot unde a stat mai înainte: între Scilla și Carybde.

auzibilă, apoi goli paharul până la cel din urmă picur.

— „In onorea fraților mei!“ repetă el cu ton tremurător încă odată, dér mâna lui deja cădă nemișcată. Trupul moșneagului alunecă pe un jilț, capul îi cădă adânc pe piept. Puterea viței străbătută vinele tărânelui, fața i-se roși. I-se părea, că fantómele dorite îl încungiuură!

Un zîmbet se ivi pe fața lui, și buzele sale începură a murmura marșul revoluționar polon...

Astfel trecură câte-va momente. Înca odată făcú d-l Jagielski un gest cu mâna, încă odată vijăi mătasa hainei, — își apăsă căciula confederaților pe cap, și puse repede mâna pe sabie. Înca odată i-se deschiseră buzele, — dér nici un sunet nu se auzi de pe ele. Capul bătrânului cădú îndărét pe spatetele jilțului. Apoi adormi în liniște — adormi pentru totdeauna!

Intr'aceea focul din cămin mistuise scrisorile luptătorilor credincioși, nu rămase decât un scrum negru, care se ridică și sbură cât-va timp prin sală, apoi pluti în jos și se aședă la piciorle celui din urmă dintre cei din urmă...

V. S.

In cestiunea revisuirii planului de învățământ dela școlile medii ținu alaltăeri comitetul consiliului regnicolar de instrucție o ședință, sub presidul lui Hippolyt Fehér. S'a pus la ordinea zilei ridicarea elementelor naționale în plan. Comitetul unanim a hotărît, ca pe istoria și geografia Ungariei, precum și pe literatura maghiară să se pună cu mult mai mare pond la instrucție.

Mare senzația a produs în Viena căderea partidei liberale și învingerea antisemiților în frunte cu deputatul Lueger, care a fost ales cu majoritate de voturi vice-primar al orașului Viena. Căderea acesta n'a fost neașteptată, ea se pregătise de mult dela alegerea din urmă a senatorilor, cu care ocaziune antisemiții au dobândit o respectabilă minoritate. Nime însă nu credea, că din această minoritate va eși așa de curând o majoritate, mai ales, că dintre 140 magistrați orașenesci, numai 66 erau antisemiți. Inse îndată după noușle alegeri s'a lășit scirea, că primarii urbei împărătesci vor dimisiona și că Lueger va ajunge la putere. La acesta a dat ocașiă împrejurarea, că unul dintre magistrați cu numele Richter, a trebuit să dimisioneze și să se supună la o nouă alegere. Inse înainte de ce s'ar începe lupta, liberalii au părăsit terenul și s'au dus le ministeriu, ca să-și de-a dimisia, declarând totodată, că chiar și la cas decă vor fi realeși, ei nu vor mai primi funcția la comună. Declarația acesta au făcut'o de sigur, în conșiența, că dispunând numai de-o neînsemnată majoritate, și lipsiți de încrederea și spriginul moral, nu vor pute susține lupta față cu contrarii. Astfel s'a întâmplat, ca să fiă ales cu majoritate de voturi Lueger și alegerea lui să fiă primită cu strigăte furtunoșe de Hoch! În urma acesta primarul Grubel și-a dat dimisia din post, declarând înse, că va rămâne și pe viitor în consiliul orașenesc. Alegerea noului primar se va face săptămâna viitoare și antisemiții speră firm, că Lueger va reuși să fiă ales primar. Partida liberală germană speră înse și ea, că va storce promisiunea guvernului, ca la cas, decă va fi ales Lueger de primar, să nu recomande monarhului spre întărire alegerea.

Proiectele bisericesci în camera magnaților.

La rubrica „Sciri ultime“ de ieri, am arătat în reasumat decursul dezbaterii din ședința de Marți a Camerei magnaților asupra proiectului despre liberul exercițiu religionar. Astăzi vom da amănunte despre această dezbateră.

Cel dintăiu vorbitor a fost primatele Claudiu Vaszary: El declară la început, că sub nici un pretext nu pôte primi proiectul, făcându-o acesta fără de nici o presiune morală. Accentuează anume expresiunea „presiune morală“, căci deja în véra anului 1892 a declarat, că este falsă aserțiunea, că Roma s'ar fi amestecat vre-odată în afacerile interne ale Ungaria, ori ar voi să se amestece. A dis mai departe atunci, că St. Scaun e competent și încă singurul competent a influența, în mod hotărît, în afacerile de credință și morală ale credincioșilor catolici din ori care stat păgân sau creștin.

Raporturile de azi își impun datoria, de-a mă pronunța clar asupra punctului din urmă, drept motivare a votului meu. De doi ani, on. Camera, în parlamentul maghiar dominăz proiectele bisericesci politice. Insuși titlul „politică bisericescă“ justifică fără îndoială, că în proiectele acestea se ating și afaceri bisericesci, în cari inse într'u cât ele ating și învățăturile bisericei catolice — singur St. Scaun este puterea competentă a influenței de drept.

Inainte de-a aminti cestiunea, cum, în ce mod și prin intermediul căroră exercită St. Scaun acest drept de competență, își iau voiă a cita următoarea parte din declarația oficiosa, făcută în cealaltă parte a parlamentului (Cetesce): „A depășit hctarul, care compete reprezentantului unei puteri esterne în cestiunile interne, fiind-că

nu se pôte face deosebire între reprezentanții puterilor străine și între nunciul papal. Și cu tôte că e neîndoios, că Curia romană are cerc de drept, influență și competență în cele spirituale, totuși acest cerc nu și-l pôte exercita prin acel nunciu, care e trimis, ca reprezentant, în cutare țără“. Dați-mi voiă acum, să fac deosebire între afacerile, cari ating pe cine-va ca cetățen, și între acele, cari în cetățen ating și pe catolic. Cu privire la cele dintăiu fără îndoială, că e eschis ori-ce amestec din afară. În cazul al doilea inse sunt silit a declara, că enunțațiunea oficială de mai sus se opune învățăturilor bisericei catolice. In-dată ce cutare cetățen catolic din Ungaria este atins în privința morală și disciplinară, nu se pôte subtrage de sub influența capului bisericei, decă nu cumva vré să-și schimbe religia. În privința acesta învățătura bisericei dăce:

„Romanum Pontificem habere supremam potestatem jurisdictionis in universam Ecclesiam, non solum in rebus, quae ad fidem vel mores, sed etiam in iis, quae ad disciplinam et regnum Ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent... et hanc eius potestatem esse ordinariam et immediatam in omnes ac singulas Ecclesias sive in omnes et singulos pastores et fideles“ — Adeocă: „Pontifices roman are potestate supremă de jurisdictione asupra întregii bisericei, nu numai în lucrurile, ce se țin de credință și morală, ci și în acele, ce privesc disciplina și guvernarea bisericei răspândită pe întreg rotogolul pământului... și această potestate este ordinară, imediată peste toți păstorii și credincioșii în general și particular!“

Ei bine, decă Papa are drept a valora cercul său de competență în ast-fel de mod și prin ast-fel de indiviți, atunci cum n'ar avé drept a și-o valora prin nunciu, care nu reprezintă pe Papa numai ca pe un suveran străin, ci îl reprezintă ca pe capul cel mai înalt al credincioșilor catolici. Așa dără, decă capul bisericei catolice și reprezentantul acestuia marcheză principiile depuse în proiecte de legi, cari lovesc în învățăturile bisericei, ori indică liniile, pe cari noi în cas de modificare nu le putem trece, prin această el nu a pășit peste cercul lui de influență. Tocmai prin această aserțiunea, că nunciul ar fi depășit marginele competenței sale, în timpul cât a petrecut în Ungaria, a atins dureros pe catolicii din Ungaria, cu atât mai virtos, că eu pot declara, că nunciul, când m'a onorat cu prezența sa, n'a dis nimic, n'a făcut nimic, ce ar avé măcar aparența, că s'ar fi amestecat în afacerile interne ale statului. De-aseenea, pe basa autorizației primite dela loc competent, pot să declar, că nici enunțațiunile sale făcute la alt loc, nu cuprind în sine criteriul amestecului... Pe basa acestora, fără de nici o presiune, nu primesc spre dezbateră proiectul.

Contele Mauriciu Nicolau Eszterházy, luând cuvântul dăce, că voescă a observa și declara, că el și soții lui de principii nu se abat dela punctul lor de vedere și înainteză propunerea ca: Camera magnaților să decidă, că nu primescă capitolul III din proiectul despre liberul exercițiu religionar. Pentru propunere cere votare nominală.

Beothy Zsigmond declară, că voteză proiectul. Presidentul crede, că nu se pôte vota deosebit asupra propunerii lui Eszterházy. Contele Ferdinand Zichy spune, că opoziția doreșce să elimineze capitolul III (despre neconfesionalitate) și de aceea s'a cerut votare nominală asupra propunerii. Conte Vay M. dăce, că ar dori tot binele Ungariei, inse totuși capitolul despre neconfesionalitate nu-l pôte primi. Ministrul Wlassics nu vré să răspundă primatului în afacerea Agliardi. El crede, că opoziția greșescă, când nutreșce temeri față cu patria și cu confesiunile istorice ale ei. Cere apoi dela Eszterházy să-și retragă propunerea, căci obiceiul parlamentar cere, ca asupra unui lucru stabilit, să nu se mai întâmple o nouă votare.

Inainte de votare s'a născut o discuție infocată asupra cestiunii, ca să se voteze asupra propunerii lui Eszterházy, ori asupra raportului comisiunei de trei,

care propune primirea proiectului în textul original.

In sfârșit s'a hotărît, ca să se voteze cu da și nu, decă Camera primescă spre dezbateră specială raportul comisiunei de trei.

S'a început votarea. Preoțiimea catolică a votat cu nu, apoi de-odată se aude pe neașteptate un da (igen). Votul acesta a fost al Metropolitului de tristă slugărnicie Miron, dela care nime nu aștepta să voteze pentru proiect, contra căruia a votat până acum de două ori. Numărându-se voturile s'a ajuns la rezultatul, că pentru propunerea raportului comisiunei au votat 117, ér contra 116 membri. Așdără votul Metropolitului Miron a scos din belea pe guvern, făcând, ca proiectul să fiă primit cu 1 vot majoritate pentru dezbateră specială.

Trecându se la dezbateră specială, contele Ferdinand Zichy a declarat, că la fiă-care paragraf vor vota separat. Așa s'a și întâmplat, ér la votare propunerea lui Ferdinand Zichy de a-se elimina § 22 despre neconfesionalitate, a intrunit 119, contra au votat 115, adeocă camera a respins cu majoritate de 4 voturi neconfesionalitatea.

SCIRILE ZILEI.

4 (16) Maiu.

Congresul studenților maghiari este intrunit în timpul de față la Dobrițiu. Acesta este al treilea congres al lor. În lumele orașului, studenții maghiari au fost salutați de cătră Simonfy István, care dăce între altele: „Fiți convinși, că v'am așteptat și vă primim cu plăcere, de ore-ce bine șoim, că scopul urmărit de d-vostră nu este altul, decât consolidarea ideii de stat maghiar“. Tot în acest înțeles a vorbit, după cum spun foile ungurești, și rectorul Öreg János și alții. Va să dăcă nioi caracteristica acestui congres al studenților maghiari nu este alta, decât hrănirea netoleranței și fanatismului de rasă prin predicarea „ideii de stat maghiar“.

O broșură catolică confiscată. In Győr s'a făcut perchișiță domiciliară la tipografia diecesană catolică cu scop de-a afla o broșură tipărită acolo sub titlul: „Apel deșteptător cătră poporul creștin“, în care se agită contra căsătoriei civile. S'au tipărit 12,000 esemplare, dér judecătoria n'a aflat, decât 2283, pe cari le-a și confiscat, celelalte fiind împărțite. Autorul broșurei este un librar din librăria benedictină din Pannonhalma, cu numele Horváth Károly, pe care procuratura l'a acusat pentru agitațiune în contra legii.

Din Bucerdea vinóșă ni-se sorie: „Comasarea în comuna noastră e stricată, pentru-că: 1) Inginerul Lazar Farkas n'a venit să-și isprăvescă lucrul deplin; 2) unii au primit locuri de s'au pré îmbuibat, alții erau prea păgubiți; 3) locurile măsurate și împărțite deja nu s'au dat judecătoreșce în primire. S'a dus deci fiă-care om la locul său, de și-l'a arat, precum l'a avut înainte de comasare. De o asemenea dreptate, cum se făcuse la noi cu ocaziunea acestei comasări, să ne ferescă Dumnezeu în viitor!“

Cunună. D-l Dumitru D. Constantin și d-ra Maria V. Grădinar se vor cununa Duminecă, 7 Mai v. c. la 4 ore p. m., în biserica Sf. Nicolae din loc. — Fiă în cés cu noroc!

Corul bărbătesc al bisericei gr. or. din Deva invită la concertul, ce se va arangia în Dobra, Duminecă la 7/19 Mai. Inceputul la 7 1/2 ore séra. Venitul curat e destinat: jumătate pentru biserica gr. or. din Dobra, jumătate pentru fondul corului. În ziua concertului, dimineța la 9 ore, corul va cânta s. liturgiă după G. Dima, în biserica gr. or. din Dobra. Intrarea la concert: locul I. 60 or., al II-lea 40 or., al III-lea 30 or. — Aug. A. Nicórá, president; Nic. Herbay, cassar; Il. Talburean, secre-

tar; Ar. Muntean, controlor. Membri în comitet: I. Sirb, G. Oprean, L. Christie, P. Hădan, I. Olariu, I. Ţig. După concert urmază joc. Suprasolvirile se cuităză în ȳare. Damele sunt rugate a-se presenta în costum simplu.

Program: 1) „Marşul cântăreţilor“, de C. G. Porumbescu; 2) „Cântec de sëră“, de G. Dima; 3) „Uită, mamă“, de G. Dima; 4) „Corona cufundată“, de H. Bönicke; 5) „In pădure“, de Tudor de Flondor; 6) „Asta-i mândra“, de N. Popovici; 7) „Serenađă“, de Marchner; 8) „Cuouruz“, de W. Humpel; 9) „Musicianţii din Praga“, de F. Krause şi „Momente dulci“ de N. Popovici.

— 0 —

1. Un mijloc de casă ieftin. Pentru regularea şi conservarea unei mistuiri bune se recomandă cunoscutele praşuri Seidlitz ale lui Moll. Cutii originale 1 fl. bucata. Se pöte căpăta ȳilnic pri postă de cătră farmacistul A. Moll, liferentul curţii din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincia se se cëră preparatul lui Moll provăduţ cu marca de contravenţie

Cestiuni şcolare.

Răspuns la reflecşunile d-lui I. Vancu din nr. 90 al „Dreptăţii“.

(Fine.)

Al 3-lea mijloc pentru ȳinerea disciplinei este: *pregătirea din studiul din öra următoare*. Acesta încă este foarte folositor, mai ales când urmëză cetire, gramatică, geografie. Aici copilul, fiind înaintea ochilor învăţătorului, se va simţi restrins de-a se uita într'o parte şi în alta, de a vorbi cu vecinii săi, şi işi va îndrepta totă atenţiunea la lucrul impus.

Forţe indetultitor răspunde d-l Vancu la întrebarea mea: „ce se arătăm pe mapă? (sept. 16). Răspuns: „cele propuse ađi trebuie arătate şi pe mapă“. In săptămăna acestă, d-l meu, nu prescrii nimic de propus, ci numai de arătat pe mapă. D-ta însă în loc de-a propune ceva nou şi în cl. IV, o apucă să arate pe mapă aceea, ce a învăţat clasa III. La întrebarea: ai cui oficiali? îmi răspunde: „despre ce e vorba în sept. 17? au nu despre comună, cerc, comitat? Ba da! dër nu în cl. IV, ci în cl. III, de aceea tot acolo ar fi trebuit să vorbesci şi despre oficialii acelora, ér nu în cl. IV. Êtă dër 2 esemple, unde într'o clasă propune capul, în alta picidorele. Acum le află d-l Vancu de bune, pe când mai sus tocmai această afirmaţiune mi-a timbrat'o de „minciună grosolană“. Aşa-dëră minciună-i, d-le Vancu, ce am scris eu?

In contra împărţirii matematicei nu numai atunci, ci şi acumă mă răscol cu cea mai mare energiă; îmi susţin tôte cele ȳise în observaţiuni. D-l Vancu vede destul absurditatea de aici, dër totuş, ca să nürămăna în tină, în lipsa de stêlp, se acată într'un fir de ierbă, dër înzadar, că nu-i ajută a eşi. Firul acesta este *piticul* motiv, că: „de aceea începe anul cu frânturile, fiind-că în anul trecut a vorbit despre acestea cam pe la finea anului, şi astfel fără greutate pöte se cotinuc“.

Din motivul acesta putred şi din tötă împărţirea socötei, d-l meu, lipsesc: *cugelarea temeinică, sciinţa pedagogică şi cunoscimţele psihologice*.

Dacă ai fi cugetat, că cele mai multe şcole romăne, putem ȳice majoritatea, se încep cu 1 (13) Octomvre, de când numărând 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 sêptemăni — în carl d-ta te ocupi cu frăngerile — ai fi sciut, că ajungem în lunile: *Noemvre, Decemvre, Ianuarie, Februarie*, adecă în lunile de érnă. In lunile acestea cercetëză copiii mai regulat şcola, neavënd lucru acasă; deof acum putem lucra mai bine şi mai mult. Tocmai timpul acesta îl petrece d-l Vancu în cl. IV cu lucruri de nimic, cu lucruri — putem ȳice, — nefolositoare: *cu frânturile*.

Eu, şi cred, că şi alţii ocaşiunea această binevenită o folosesc spre lucruri mai folositoare, mai de lipsă, — ca frânturile, cum sunt *deosebite esemple din viaţa economică, cari se ivesc în tôte ȳilele şi fără de cari nu putem trăi, cu adunare, subtragere, mulţire şi împărţire*. Pe acestea se le scie bine fiesce-care, căci de acestea are lipsă

în tötă minuta, pe când frânturile obvin forte rar. Petrecënd d-l Vancu timpul cel mai bun cu flêcuri, lucrurile cele mai de lipsă începe a-le preda în sêptemănil de primă-veră, atunci, când e lucrul cel mare la câmp, când cele mai multe şcole abia sunt cercetate de a patra parte a scolarilor.

Scrie mai departe în Reflecşioni, că *şi din punct de vedere psihologic a împărţit socöta așa, cum a împărţit'o*. Dacă ai avé d-ta, d-l meu, sciinţa psihologică, ai fi sciut, că operaţiunile cu frânturi e un lucru *forte greu* pentru copii, de aceea le-ai fi lăsat pe *cătră finea anului*, când mintea copiilor e cu mult mai dezvoltată, mai cöptă ca la începutul anului, şi prin urmare mai aptă de a primi ceva şi mai greu. Cumcă frăngerile sunt lucruri grele de priceput, şi la acelea trebuie minte ageră, ni-o arată şcolele medii: gimnasiile şi şcolele civile, unde şcolarii în cl. I, II şi III sunt cu mult mai maturi, ca cei din şcola normală, totuşi aflăm, că — dacă nu mai mulţi — cel puţin a treia parte a scolarilor din fiesce-care clasă *nu scie*, nu e în stre a pricepe operaţiunile cu frânturi. Unde-i dëră aci sciinţa psihologică?

Din observaţiunile mele făcute asupra exerciţiilor intuitive, deduce următorele: „D-l Şandru sêu n'a propus exerciţiile intuitive nici când, ce se vede din propria i desluşire, afirmând, că este învêţator numai la cl. III IV, la carl exerciţiile intuitive nu se propun, sêu nu le înfeleg“. Cu tôte că în Apel ȳice, că Conspectul e făcut în conformitate cu planul consistorial şi ministerial, din cele de mai sus deduc, că la scrierea apelului a grăit neadevër. De ce? — Pentru-că prin afirmarea, că exerciţiile intuitive în cl. III şi IV *nu se propun*, arată, că d-l Vancu *nici n'a vëduţ şi nici ideia n'are despre planul ministerial*, pentru-că planul ministerial dispune în modul următor:

Exerciţiile intuitive şi verbale:

In şcola cu 1 invêţ. cl. III IV pe sept. 2—2 öre.	„ „ „ 2 invêţ. „ „ „ „ 2—3 „
„ „ „ 3 „ „ „ „ 6—4 „	„ „ „ 4 „ „ „ „ 6—6 „
„ „ „ 5 „ „ „ „ 4—4 „	„ „ „ 6 „ „ „ „ 6—6 „

Cine minte, d-le Vancu?

Dër fiind-că şi d-sa face amintire despre ele în cl. III—IV, ȳice, că o „face numai din incidentul oportunităţii“. Cunoşce d-l Vancu ordinaţiunea atât ministerială (din 1875 Septemvre 2, § 44 p. 7), cât şi consistorială, care impune strict învăţătorilor, ca cu începerea anului de şcolă să-şi facă împărţirea örelor din săptămăna (plan de öre), care se fiă tot-déuna acat pe părete şi după acesta să ȳină prelegerile? Cred, că şi d-ta faci acesta; dër pe planul d-tale exerciţiile intuitive pentru cl. III—IV *figurëză numai şi numai pentru sêptemănil 4, 5, 8, 9, 10, 16 şi 17*. Acesta érá e lucrul nou înaintea mea!

Lucrul mai de ris este, când d-l Vancu, ia în apërare pe cei beţivi, pentru-că i-am defăimat în observaţiuni. Cui nu-i e haină, se n'o îmbrace! Sunt sigur, că acei învăţători, cari nu fac aceea, ce am ȳis eu în observaţiuni, nici nu se vor simţi defăimaţi, nici nu se vor supëra. Din contră, aceia, cari fac acesta, nu merită numai defăimare, ci în tötă ȳiua câte 25 de bâte. Acesta ar fi pedepsă meritată a acelora, dër nu defăimarea, d-le.

După-ce se încercă d-l Vancu a delătura norul întunecos de pe faţa exerciţiilor intuitive, ceea ce însă nu-i succede, işi exprimă dorinţa, că i-aşl face plăcere, dacă aşl păşi eu cu un program mai bine alcătuit „*căci ghięta e spartă de d-sa*“. Nici, de cât n'ai spart'o, d-le coleg, căci te-ai apucat de spart numai cu cöda (dărjală) ciocanului; ciocanul însă, care trebuie *negreşit* la atare lucru, îţi lipseşte total. Ghięta d-le şi-o sparge însu-şi fiă-care învăţător diligent şi consoiu de oficiu. Căci nu-mi pot presupune despre un *adevërat* învăţator, ca la începutul anului scolar să nu-şi împartă materialul de predat din studii, şi dacă nu chiar pe sêptemăni, cel puţin pe luni. Eu cel puţin o fac în tot anul.

D-l Vancu nu scie, pe unde scot eu numerii aceia, cu cari ilustrez timpul de lucru şi de odihnă, proiectat în conspect. Pe fiesce-care număr eu îl arăt destul de

curat, de unde îl am. Frunđăresce, d-le Vacu, ord. min. din 2 Sept. 1875 § 48 şi 49 sêu „Regulamentul“, Conspectul d-tale şi Căldarul, şi te vei convinge, că cele scrise de mine *cuprind numai purul adevër*. D-l Vancu voiesce a-mi răsturna adevërul numerilor mei cu conspectul, care îmbrăşiseză 37 sêptemăni, ér nu 32—33, cum ȳice eu. E drept, d-le, dër dacă d-ta dictezi 37 sêptemăni pe an, se nu cređi, că acum tôte şcolele vor asculta de d-ta, ca să ȳină prelegeri mai mult timp, ca până acum, adecă mai mult cu 8 luni sêu 32—33 sêptemăni, numai din motivul, că d-ta așa voiesci. Se cređi d-ta, că anul de şcolă tot numai de 8 luni va fi şi după edarea Conspectului, ca şi mai înainte, în cele mai multe locuri, căci nu legea se va acomoda după Conspectul d-tale, ci conspectul ar trebui să se acomodeze după lege. Nu te învinesc eu, că ai croit anul de şcolă prea lung, sêu prea scurt, ci te învinesc pentru feriile fără măsură, ce proiectezi.

In genere, din tot Conspectul şi din tôte reflecşionile d-lui Vancu se vede, că forte simte lipsa de a lega clasele prin material. A auđit ceva sunet, dër nu-l cunoşce; a cetit unde-va, că materialul din clasă în clasă se stea în legătură. Acesta e drept, acesta trebuie, căci propunënd fără legătură, va fi un lucru zadarnic, lucru contra naturii: *însé se folosim legătură naturală*.

Legătura naturală e acesta, d-le Vancu: *tôte ce vom a preda într'o clasă, se le aducem în legătură cu cele propuse tot acelor copii în anul trecut, când au format clasă imediat inferiöră*. De es. în cl III propun în anul acesta din geografie: comuna, cercul comitatul. In anul viitor din cl. III va fi IV, căreia îi sunt prescrise comitatele vecine, patria... Aici trebuie legătură, că adecă materialul, ce am a propune în cl. IV, îl aduc în legătură cu cel deja învăţat în anul trecut în cl. III, fiind tot aceşti copii; cel din cl. V ou cel învăţat deja în anul trecut cu cl. IV etc. Prin legătura această naturală, cu tôte că am predat studiile în părţi, totuşi copiii la finea fiă-cărui an vor avé în posesiune un *ce* întreg, care ce din an în an creşce, se sporesce, precum înaintëză aceiaşi copii din clasă în clasă.

Acestă legătură o aştept eu şi cu mine toţi învăţătorii. Acesta o caut eu nu numai între ani, ci şi între părţile acelora: între luni, sêptemăni şi ȳile. Acesta lipseşte tot'al din Conspectul d-tale, d-le Vancu. Până işi vei susţine *săriturile de greer*, cari le faci cu o temă în mână, sărind dela clasă la clasă, mestecându-le la-olaltă, până atunci şi Conspectul d-tale va rămăna *un pitic, un monstru, un punct negru pe fruntea literaturii pedagogice romăne*. De-altmintearea pöte că vei fi cunoscënd ȳicala: „*la masă nmai cer chiămaşi au loc*“.

Erm. Şandru,
învêţator.

Suntem rugaţi a da loc la următorea

Convocare.

Voind să-mi dau sêmă despre activitatea şi ȳinuta mea, ca deputat sinodal archidiecezan, cu tötă iubirea invit şi rog pe toţi alegătorii parohiilor greco-orientale din cercul al VII-lea electoral al Iliei — din protopresbiteratele Iliei şi Dobrei — a ne intruni pe Duminecă, în 7 (19) Mai a. c. la o adunare, ce se va ȳine după amëđi în curtea primăriei, sêu alt loc potrivit, în Dobra.

Obiecte: 1) Deschiderea adunării prin mine şi constituirea, prin alegerea unui presidiu şi 2) notari ad hoc. 2) Dare de sêmă despre activitatea mea, ca deputat sinodal archidiecezan din anii 1894 şi 1895. 3) Desbatere publică asupra activităţii şi ȳinutei mele, pentru mine, sêu contra mea. 4) Hotăriri.

Rog şi invit în deosebi pe condeputatul cercului, Romul Anucuţa, pe protopresbiterii tractelor, preoţimea, învăţătorimea, proprietarii, dirigătorii de tôte categoriile, comerţianţii, cu un cuvënt întreaga inteligenţă şi întreg poporul gr. or., cu durere şi tragere de inimă cătră biserică şi neam, prietenii sêu contrarii de principiu ai mei, a veni la această adunare, unde au să se discute cestii şi iubire cătră biserică din partea celor trimişl de cerc a gândi şi lucra pentru biserică şi nêm.

Din preschimbarea frăţescă, sinceră, luminată şi făţise a ideilor, în vederea şi la auđul tuturor, nu pöte se éşă decât binele bisericii şi nêmului, căroră credincios fiu le rămăna tötă viaţa mea.

Deva, Joi 9 Mai n. 1895.

August A. Nicöră.

deputat sinodal al cercului VII elect. Ilea.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 16 Mai. Ministrul preşedinte *Bánffy* sosi astăđi dimineaţa în Viena, conferă înainte de amëđi cu ministrul *Josika* şi va fi primit de Majestatea Sa — care de present se află la manevrele mari de pe Schmelz — la 1 öra după amëđi în audienţă.

Viena, 16 Mai. După cum anunţă „*Magyar Estilap*“, în Viena domnesce părerea, că *Kálnoky* între împrejurările de faţă nu pöte păşi înaintea delegaţiunilor, ci *trebuie să-şl dea dimisia*. Cercurile diplomatice sunt de aceeaşi părere.

Budapesta, 16 Mai. (Camera magnaţilor.) La paragraful 3 al proiectului privitor la recepţiune votară 92 pentru şi 92 contra. Preşedintele derimă în favorul proiectului. Parag. 4 şi 5 au fost primiţi. Urmëză a treia cetire.

Budapesta, 16 Mai. (Cam. mag.) Preşedintele dispuse votarea după a treia cetire, fără paragraful al doilea*) *Ferdinand Zichy* protestëză între mari tululte. Preşedintele provocă pe *Zichy* la ordine. 96 votëză pentru, 96 contra proiectului. Preşedintele derimă pentru proiect, care astfel la a treia cetire s'a primit. Vii strigări în stânga: „*Să trăsescă preşedintele!*“

DIVERSE.

Un Italian din Milano prinsonier al lui Mahdi. Incă de pe timpul cuceririi Berberiei, petrece un europén în prinsörea dervişilor. El este neguţătorul Guiseppe Cuzzi, născut în Milano, care în timpul luptelor cu Mahdi merse în afaceri comerciale la Berberia şi figură şi ca reprezentantul generalului engles Gordon, care după cum se scie, fû omorit de dervişi. Numit ca musulman Mohamed Iusuf, Cuzzi se căsătorii cu o Nêgră cu care are mai mulţi copii. Imprejurarea această, precum şi rana, ce a primit'o în urma unei împuşcături în Hertegovina, sunt motivul, pentru care Cuzzi n'a încercat niciodată să fugă. Epistola lui din urmă datëză din Ncemvre 1887.

Literatură.

A apărut Nr. 9 din anul al doilea al revistei ilustrate pentru familia, „*Vatra*“ avënd următorul sumar: Despre urit, de V. D. Pănu; O familie domnescă în esiliu, de Neculai Iorga; Mitocanul (urmare şi fine), de Ioan Slavici; Tot urlă tomneticul vënt, de I. Boniface-Hétrat; Păuna (urmare şi fine), de I. Goarnă; Parisianul (de Mark Twain), de Syr; De nóptea Sântului Ioan (urmare şi fine), de S. Cujbă; La mormântul unui poet, de Har. G. Lecca; Inimă tradătore (de Edgard de Poë), Trad. de C. Ramură; Biserica vechei Metropolii din Sucéva; Nora (de Henrik Ibsen) Tr. de B. Marian; Fel de fel, de * * *. Ilustraţiile: Pantofi noi; Oraşul Bozen în Tirol; Amor şi măgarul; O idilă în Africa; Fata pădurarului; Biserica vechei Metropolii din Sucéva.

*) § 2 ȳice, cuprinde dispoziţiuni asupra *reciprocităţii* între religiunea creştină şi israelită.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Mai 1895.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Renta uug. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%) and Price/Value.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Paris vista, Rente de corone austr. 4%) and Price/Value.

Cursul pieței Brașov.

Din 16 Mai 1895.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Bancnote rom. Camp.) and Price/Value.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Argint român. Cump., Napoleon-d'or) and Price/Value.

PUBLICAȚIE

Se deschide a XVIII

LOTERIA DE STAT REG. UNG. CU SCOP FILANTROPIC,

al cărei venit curat conform înaltei hotărâri a Măiestății Sale apost. c. r. este astfel a se împărți: cu a deca parte din venitul curat ce se speră a obține: Spital de copii săraci din Pesta; Reuniunea Femeilor din Buda; fondul ce se va crea spre ajutorarea veduvei și orfanilor de funcționari lipsite de mijloce; Mensa academica; Asilul copiilor orfanți din Trei-scaune; Institutul surdo-muților din Clușiu; școala de surdo-muț din Arad; Orfelinatul Maria din Fiumn. Cu a doua-deca parte: Institutul Ranold de educație; Spitalul general din Nagy-Mihály; Reuniunea Crucea albă, și Pensionatul damelor engleze din Budapesta.

Câștigurile stabilite în total cu 3282,

Conform următorului plan de joc fac 160,000 fl., și adevă:

Table showing prize amounts and their frequency: 1 câștig principal de fl. 60,000, 1 " " " " 15,000, etc.

Tragerea se face irevocabil la 26 Iunie 1895. — Un los costă 2 fl.

Losuri se capătă: La direcția loteriei Budapesta (Poșta ofic. vamal principal), la toate oficiile de loterie, sare și dare, la cele mai multe oficii postale, la Mercur Viena, și la deținătorii de losuri însărcinați cu vânzarea lor în toate orașele și localitățile mai însemnate.

Budapesta, 17 Ianuarie 1895.

Direcția loteriei reg. ung.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiță este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă alu Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celorlți mai cerbicoși la stomach și pânțec, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipației cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor și a celorlți mai diferite bôle femeiești a luat acestu medicamentu de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce.—Prețulu unei cutiioriginale sigilate l fl. v. a.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbulu lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forțe bine cunoscută ca unu remediu poporalu cu deosebire prin trasu (frotatū) alinā durerile de șoldină și reumatismu și a altorū urmări de recelā Prețulu unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicilic)

La întrebunțarea gîlnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigurăză: celtā apă de gură conservarea sănătōsă și mai departe a dinților. Prețulu sticlei provădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistulu A. MOLL,

C. și P. furnisoru alu curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciā se efectuează gîlnicu prin rambursă postală.

La deposite se se cerā anumitū preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașovū: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victorū Roth, Fr. Kellemen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

16-52.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Large table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Ghiriș - Turda, Copșa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș, Simeria (Piski) - Hunedora, Brasov - Zernești, Mureș - Ludoș - Bistrița, Arad - Timișoara, Careii-mari - Zalău, Sighișoara - Odorheiu-săcuiesc. Each section contains train schedules with columns for train type, departure/arrival times, and station names.

Nota: Orele însemnate în stînga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încușdrați cu linii mai negre înseamnă orele de noapte.